

satieve) antwoord is een beknopt overzicht met fraaie illustraties. Voorts zijn er korte artikeltjes met een historisch onderwerp, korte beschrijvingen van enkele interessante recente vondsten en de vierde aflevering van een met kleine tekeningetjes geïllustreerde termenlijst. In de serie "Profiles of Fungi" zijn *Geopora sumneriana* en *Psathyrella narcotica* aan de beurt om (in kleur) te worden afgebeeld en beschreven. Voor de keuken is er een recept voor *Coprinus comatus*-soep en aanwijzingen om zelf Oesterzwammen te kweken. Het Nederlandse aandeel in dit nummer is niet alleen de omslag(kleuren-)foto van *Tapesia fusca* van de hand van onze penningmeester, maar ook een artikeltje van E. Kits van Waveren over A "name game" and comedy of errors in *Psathyrella*.

Ceska Mykologie 42, 3, 1988 (ontvangen okt. 1988) bevat een artikel van F. Kotlaba en Z. Pouzar met een revisie van 32 vroeger door Pilat ten onrechte als nieuw beschreven Polyporen. Verder van de hand van M. Svrcek aflevering 18 van een serie artikelen over nieuwe en slecht bekende discomyceten. Interessant is voorts een artikel over radioactiviteit in paddenstoelen met veel recente Tsjechische gegevens. De sterkste ophoping van radioactief Cs is hier gevonden in Boleten, *Laccaria*-soorten, Krulzomen, *Cortinarius armillatus* en *Lactarius rufus*.

H.A. van der Aa.

BOEKBESPREKINGEN

WEEDA, E.J., R., Ch. & T. NEDERLANDSE OECOLOGISCHE FLORA. Wilde planten en hun relaties 3. Uitgave IVN, i.s.m. VARA en VEWIN. 1988. Prijs f 75,--, voor leden van IVN, NM en VARA f 59,50.

Dit derde deel van de oecologische flora is qua opzet identiek aan de eerdere twee delen (zie de boekbesprekingen in Coolia van Van der Aa, 1986 en Nauta, 1987) en behandelt de plantenfamilies Klaverzuring- tot en met Kaardebolfamilie. Voor mycologen interessant zijn de heideachtigen en diverse bomen en struiken (Es, Vlier, Esdoorn). Leuk is ook de afbeelding van *Hemimycena candida* op Smeerwortel. Het is weer een fraai geïllustreerd en goed uitgevoerd, prettig leesbaar boek geworden dat Nederland op z'n mooist laat zien, en voor iedereen geïnteresseerd in planten in de natuur een must is. Jammer, dat het bij deze drie delen voorlopig zal blijven en dat zo de Compositen en de Monocotylen niet behandeld worden.

Ook dit deel is in de verenigingsbibliotheek te vinden.

Else C. Vellinga.

NOORDELOOS, M.E. ENTOLOMA (AGARICALES IN EUROPE). Synopsis and keys to all species and a monograph of the subgenera *Trichopilus*, *Inocephalus*, *Alboleptonia*, *Leptonia*, *Paraleptonia* and *Omphaliopsis*. Beihefte zur Nova Hedwigia 91. 1987. 419 pp. 128 figs. Prijs DM 280,-.

Al weer enige tijd geleden verscheen dit monografische werk over het genus *Entoloma* (Satijnzwam) in (West)Europa, dat het resultaat is van meer dan 10 jaar uitgebreid onderzoek naar Entolomatoïde fungi in Europa (aldus de auteur). Het boek is gebaseerd op materiaal uit geheel West-Europa, d.w.z. Europa ten noorden van de Alpen en de Pyreneeën, en ten westen van de DDR en Tsjecho-Slowakije.

Het bevat allereerst enige inleidende hoofdstukken omtrent de (taxonomische) waarde van de kenmerken, en de oecologie en de geografische verspreiding van het genus, gevolgd door een uitgebreide (kunstmatige) sleutel tot alle (226) taxa, waarbij via een hoofdsleutel wordt doorverwezen naar elf deelsleutels. In het boek is naast de Engelstalige sleutel ook een vertaling in het Duits opgenomen (vertaling door Gerhard Wölfel).

Verder bevat het een synopsis van de taxa, waarin gegevens over de naamgeving, types, synonymie, en geselecteerde platen en beschrijvingen. Dit wordt gevolgd door een appendix waarin beschrijvingen zijn opgenomen van nieuwe en kritische taxa in de subgenera *Entoloma*, *Nolanea* en *Claudopus*.

Na deze hoofdstukken zijn de uitgebreide bewerkingen opgenomen van de subgenera *Trichopilus*, *Inocephalus*, *Alboleptonia*, *Leptonia*, *Omphaliopsis* en *Paraleptonia*. Dit gedeelte van het boek beslaat 247 pagina's en bevat per subgenus en (sub)sectie een kort inleidend verhaal over naamgeving en karakteristiek, en per soort een complete uitgebreide beschrijving, voorzien van synoniemen, oecologische notities, verspreidingsgegevens en opsomming van het bestudeerde materiaal, en kritische opmerkingen. Iedere beschrijving gaat vergezeld van een tekening van habitus, sporen, pileipellis(hoedhuid)-structuur en eventueel cheilocystiden en stipitipellis(steeloppervlak). Een uitgebreide bewerking van het subgenus *Claudopus* mist nog in dit boek. De andere hier niet behandelde subgenera werden eerder bewerkt en verschenen o.a. als proefschrift. Tot slot is een behoorlijk lange lijst opgenomen met twijfelachtige en uitgesloten taxa, met als appendix een aanduiding van de taxonomische positie van deze taxa.

Met het verschijnen van dit boekwerk is (uiteraard) het laatste woord op *Entoloma*-gebied nog niet gezegd. Zoals de auteur ook zelf stelt, is het te verwachten dat er nog meer soorten worden gevonden als er meer tot nu toe weinig bekende gebieden worden onderzocht, zoals bijv. het hoge Noorden. Ook in de sectie *Rhodopolia* schijnt nog het nodige te moeten gebeuren.

Het geheel maakt een goed verzorgde indruk, de beschrijvingen zijn uitgebreid, de tekeningen duidelijk, en de sleutels lijken bij wat proberen goed te "lopen". Het is een kwalitatief goed boek, en voor mycologen die ook eens buiten Nederland naar *Entoloma*'s willen kijken, zeker de moeite waard. Hoewel er nog wat typefouten zijn blijven zitten, zullen deze voor de gebruiker niet echt storend zijn. Wat echter wel stoort is de hoge prijs!

Nog een laatste opmerking: in het zojuist verschenen eerste deel van de *Flora agaricina neerlandica* is een bewerking opgenomen van deze auteur van de *Entolomataceae*. De opzet is echter een andere dan van dit boek: minder uitgebreid, en uitgaand van een beperkter gebied. Dit zal in een volgende *Coolia* worden besproken.

Marijke Nauta.

KREISEL, H. PILZFLORA DER DEUTSCHEN DEMOKRATISCHEN REPUBLIK. Jena, 1987. Oostduitse uitgave DM 43,-; Westduitse uitgave DM 62,-.

Deze checklist van Basidiomycetes, uitgezonderd de Roesten en Branden, geeft van elke soort de belangrijkste synoniemen, verwijzingen naar illustraties in de literatuur, de habitat en de verspreiding (bij zeldzame soorten met vermelding van waarnemers en eventuele herbaria) in de D.D.R. De soorten zijn alfabetisch gerangschikt. Zo'n 2300 soorten zijn met zekerheid bekend uit dit land, en 237 soorten, waarvan het voorkomen niet geheel zeker is, worden met kleine lettertjes aangegeven. Ter vergelijking: in Nederland (Standaardlijst van 1984) komen van de genoemde groepen 2481 soorten voor.

Zoals altijd is het weer spannend om zo'n lijst van een enigszins met Nederland te vergelijken gebied te bekijken: "komt die en die soort hier ook (zo veel) voor en zo nee, waarom dan niet"? en omgekeerd. Kortom, een stimulans om met nieuwe ogen hier het veld in te gaan en door te werken aan karterings- en inventarisatieprojecten. Trouwens, ditzelfde geldt uiteraard ook voor de DDR zelf.

Zoals in de Nederlandse lijst de verwijzingen naar literatuur zo handig voor de gebruiker zijn, is het bij deze Oostduitse lijst een voordeel, dat er bij elke soort verwijzingen naar afbeeldingen worden gegeven en de uitgebreide literatuurlijst aan het eind is eveneens een uitstekende aanvulling.

Dit boek is in de bibliotheek aanwezig.

Else C. Vellinga.

BON, M. THE MUSHROOMS AND TOADSTOOLS OF BRITAIN AND NORTH-WESTERN EUROPE. 1987. Uitg. Hodder & Stoughton.

BON, M. CHAMPIGNONS D'EUROPE OCCIDENTALE. 1988. Uitg. Arthaud.

BON, M. PAREYS BUCH DER PILZE. 1988. Bewerkt door T.R. Lohmeyer. DM 36,-.

Weer een nieuw plaatjesboek op de markt, dat meteen in verschillende talen is verschenen.

Dit boek ziet er een beetje uit zoals de Elseviers paddestoelengids van M. Lange (in mycologische wandelgangen "de kleine lange" geheten). Het formaat en opbouw: op de linkerpagina de beschrijvingen en rechts de gekleurde tekeningen van de soorten, zijn hetzelfde. Er wordt van 1230 soorten een figuur gegeven, en ten westen van de beschrijvingen staat een pentekening van één spore.

Bij het bespreken van een dergelijk boek zijn er verschillende zaken waarop gelet dient te worden: de kwaliteit van de figuren, de keuze van de afgebeelde en besproken soorten en de beschrijvingen op zich.

Eerst de plaatjes: vooral de bruine paddestoelen worden heel vaak erg flets afgebeeld, zo wordt *Phaeomarasma erinaceus* als een lichtgeelbruin zwammetje weergegeven, terwijl in werkelijkheid de kleur intens roestkleurig bruin is. Bij andere groepen (b.v. de Parasolzwammen) valt de uniformiteit in habitus op, alleen de kleuren verschillen iets. In het algemeen zijn de paddestoelen vaak lastig te herkennen.

Ook in dit boekje worden nogal wat spectaculaire zeldzame paddestoelen afgebeeld, ten koste van het gewone saai goed; het oog wil immers ook wat! De soortsoptellingen van de

auteur wijken in bepaalde opzichten af van dit van Nederlandse mycologen, en dan worden er 2 soorten afgebeeld die wij hier hetzelfde noemen.

De beschrijvingen zijn redelijk, voor ieder taalgebied zijn de beschrijvingen aangepast. Hierbij valt op dat de Duitse het meest uitgebreid zijn, ook wat betreft achteruitgang en het voorkomen op de "Rote Liste" (de lijst van soorten die sterk achteruitgaan of daarmee bedreigd worden). Opvallend is ook het verschil in sporematen tussen de Duitse en de twee andere uitgaven.

Kortom, een plaatjeswerk dat slechts als hulpmiddel bij serieus determineren m.b.v. een goede sleutel en microscopische kenmerken gebruikt kan worden. Voorlopig lijkt de Duitse uitgave nog het beste aan te sluiten bij de Nederlandse situatie.

Deze laatstgenoemde uitgave is in de bibliotheek van de vereniging voorhanden.

Else C. Vellinga.

A. RIVA 1988. *TRICHOLOMA* (FR.) STAUDE. Fungi europaei 3, 618 pp. Saronno. Prijs Sfr. 162 (ongeveer Hfl. 225,-).

Dit boek, gebaseerd op meer dan 20 jaar veldwerk, behandelt de Europese soorten van het geslacht *Tricholoma*, met nadruk op Midden-Europa. Het is geen monografie in strikte zin, omdat bijv. type-studies ontbreken.

Volgens de auteur zijn alle soorten Ridderzwammen al in het veld te herkennen, en spelen microscopische kenmerken bij de determinatie slechts een beperkte rol. De bruikbaarheid van de kenmerken om de soorten te scheiden kan niet goed worden beoordeeld, omdat echte determinatiesleutels ontbreken. Wel worden de soorten met een korte karakteristiek onder elkaar gezet, en dit moet de weg tot identificatie wijzen. De gebruikte taxonomische indeling is die van Bon. Deze indeling, en met name het soortconcept, komt niet altijd overeen met de opvattingen van de meeste Nederlandse mycologen. Zo worden bijv. *T. argyraceum* en *T. sculpturatum* op naar mijn mening dubieuze kenmerken gescheiden. Ook is het geel worden van *T. cingulatum* niet vermeld. Daarentegen is *T. flavovirens* weer één soort geworden. De nomenclatuur is niet altijd in overeenstemming met de regels. Zo worden de namen van Secretan toch weer tevoorschijn gehaald.

De inleidende hoofdstukken zijn in het Italiaans, Engels en Duits. De afzonderlijke soortbeschrijvingen en de discussies daarentegen zijn alleen in het Italiaans, maar met enige oefening is dit wel te lezen. Alle beschreven soorten zijn afgebeeld. Deze illustraties, hoofdzakelijk van Dermek, deels ook van Rebaudengo, zijn over het algemeen erg goed gelukt. Bij de illustraties zijn korte soortbeschrijvingen in het Italiaans, Engels en Duits.

Hoewel in Nederland de meeste *Tricholoma*'s erg zeldzaam geworden zijn door luchtverontreiniging, is dit boek zeker ook van belang voor de Nederlandse mycologen. Vooral vanwege de illustraties lijkt mij dit boek onmisbaar voor een ieder die zich serieus met *Tricholoma* wil bezig houden.

Thomas W. Kuyper.